

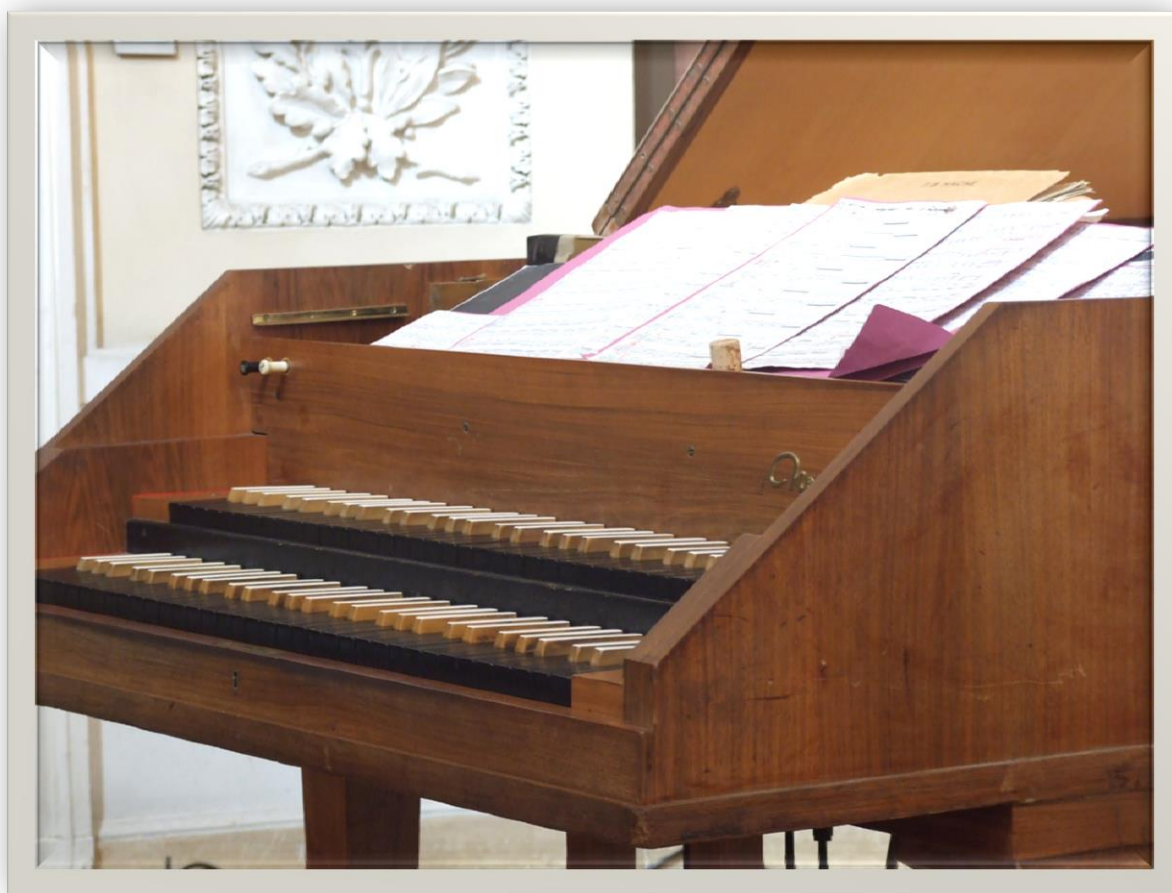
instytut muzyki i tańca

NOWE INTERPRETACJE

IV EDYCJA

WPROWADZENIE DO PROGRAMU

WARSZAWA, LIPIEC 2013

- **IDEA PROGRAMU**

Ideą programu „Nowe interpretacje” jest wspieranie polskich artystów wykonawców na polu prezentacji polskiej muzyki, zwłaszcza tej, która stosunkowo rzadko gości na naszych estradach koncertowych. Szeroka formuła programu stwarza możliwość zachęcania artystów do sięgania po utwory polskich kompozytorów wszystkich epok, od muzyki dawnej po najnowszą oraz popularyzacji twórców, których dorobek jest stosunkowo mało znany lub rozpowszechniony. Założeniem programu jest przyczynienie się tym samym do wzbogacenia repertuaru koncertowego polskich instytucji i festiwali muzycznych.

- **OPIS I FORMUŁA ORGANIZACYJNA PROGRAMU**

W ramach realizacji programu „Nowe interpretacje” Instytut Muzyki i Tańca zapewnia dofinansowanie honorariów artystów, którzy pierwszy raz publicznie wykonują utwory wskazanych w danej edycji kompozytorów. W IV edycji programu (w roku kalendarzowym 2014) są to: **Marcin Mielczewski, Juliusz Zarębski i Andrzej Panufnik.**

Program adresowany jest do polskich (posiadających polskie obywatelstwo lub Kartę Polaka) artystów wykonawców – solistów, kameralistów, dyrygentów oraz pozainstytucjonalnych zespołów instrumentalnych i chóralskich. Instytucjonalne zespoły artystyczne, m.in. niezależnie od statusu prawnego, formy zatrudnienia czy organizatora, nie mogą aplikować o dofinansowanie swoich honorariów, mogą natomiast złożyć wnioski jako organizator koncertu wspólnie z zaproszonymi w charakterze solistów lub doangażowanymi do zespołu artystami.

Wsparcie finansowe w ramach programu nie jest kierowane do instytucji lecz bezpośrednio do indywidualnych artystów, aby mogli poszerzać swój repertuar koncertowy z myślą o konkretnych, zaplanowanych występach podczas koncertów, festiwali, kursów, warsztatów lub innych otwartych dla publiczności imprez muzycznych.

Wstęp na koncert organizowany w ramach programu może być płatny i biletowany. Koncert nie musi mieć charakteru monograficznego, ale o wysokości dofinansowania decyduje m.in. liczba wykonywanych utworów wskazanego kompozytora oraz ich łączny czas trwania, a tym samym pracochłonność ich przygotowania do prezentacji koncertowej. Możliwe jest takie skonstruowanie programu koncertu, aby zawierał on utwory więcej niż jednego wskazanego w danej edycji programu kompozytora.

Przyznana kwota dofinansowania koncertu - w wysokości do 10 tys. zł brutto obejmuje wyłącznie honoraria artysty lub artystów wykonujących pierwszy raz utwór lub utwory wskazanych kompozytora i może stanowić pokrycie 100% jego wysokości.

Wniosek aplikacyjny do programu składają do IMiT łącznie organizator koncertu oraz artysta lub zespół artystów. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku przez komisję opiniującą i otrzymaniu dofinansowania Instytut Muzyki i Tańca zawiera umowę z organizatorem koncertu na jego współorganizację oraz bezpośrednio z artystą lub członkami zespołu umowę o dzieło dotyczącą pokrycia honorarium za wykonanie utworów objętych regulaminem programu.

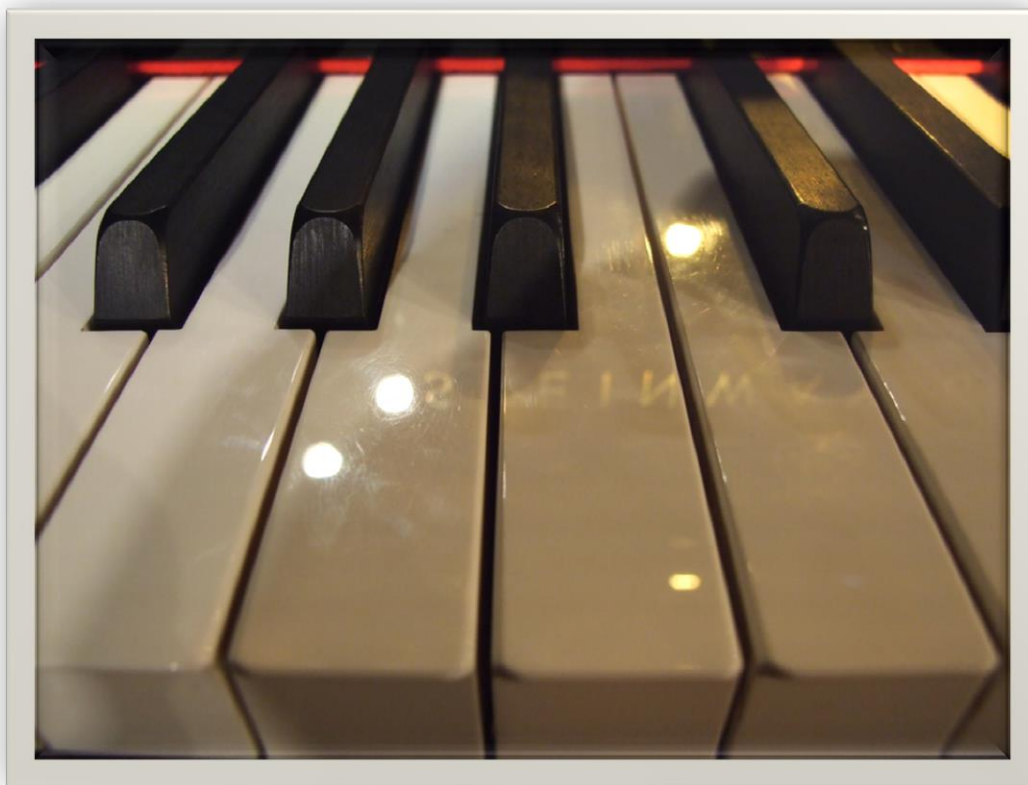
Jeden artysta wykonawca (zespół artystów) może wziąć udział w edycji programu raz na dwa lata. Dotyczy to również członków wnioskujących zespołów. Ograniczenie dotyczące dofinansowania w ramach programu honorarium dla artysty raz na dwa lata dotyczy zarówno zespołów, jak i artystów indywidualnych, niezależnie od formacji artystycznej w jakiej występują.

Ze względów statutowych współorganizowane przez IMiT w ramach programu „Nowe interpretacje” koncerty mogą się odbywać wyłącznie na terenie Polski.

- **EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU**

Od 2011 roku zrealizowane zostały dwie edycje programu „Nowe interpretacje”. Aktualnie trwa jego trzecia edycja. Kompozytorami wskazanymi do tej pory w kolejnych edycjach programu byli: **Mikołaj Zieleński, Antoni Stolpe, Stefan Kisielewski, Grzegorz Gerwazy Gorczycki, Karol Lipiński, Tadeusz Baird, polscy kompozytorzy muzyki jasnogórskiej, Józef Wieniawski** oraz **Witold Maliszewski**. Łącznie z trwającą edycją, realizacja programu objęła 56 współorganizowanych przez IMiT koncertów, w tym 4 festiwale poświęcone wskazanym kompozytorom. Dofinansowaniem w ramach programu zostało objętych ponad 290 artystów, w tym 30 zespołów. W ramach programu „Nowe interpretacje” artyści włączyli do swojego repertuaru 190 utworów wskazanych kompozytorów.

KOMPOZYTORZY IV EDYCJI PROGRAMU

Marcin Mielczewski (zm. 1651)

Marcin Mielczewski był najbardziej znanym w Europie polskim kompozytorem okresu baroku. Znajomość jego utworów wykraczała daleko poza granice Rzeczypospolitej i przetrwała wiele lat po jego śmierci, co w owym czasie było rzadkością. Kopie manuskryptów dzieł Mielczewskiego (zwykle tylko sygnowanych monogramem M.M.) rozsiane są w bibliotekach całej Europy – m.in. w Paryżu, Berlinie, Jenie, Wilnie, na Słowacji i Morawach. Utwory Mielczewskiego, z racji swych znakomitych osiągnięć nazywanego *nobilis*, grywano także w Rosji, gdzie sprowadzał je patriarcha moskiewski Nikon poszukujący nowej muzyki dla zreformowanej przez siebie liturgii. Nie jest znana data urodzin Mielczewskiego ani fakty z jego młodości. Wiadomo, iż od 1632 r. był członkiem kapeli królewskiej Władysława IV, zaś od 1644 r. aż do śmierci pełnił zaszczytną funkcję kapelmistrza na dworze królewskiego brata – biskupa Karola Ferdynanda Wazy. Twórczość Mielczewskiego jest bardzo bogata ilościowo, gatunkowo i zróżnicowana stylistycznie. Obejmuje dzieła religijne, instrumentalne canzony, prawdopodobnie także madrygały świeckie. Główną domeną jego działalności kompozytorskiej była muzyka religijna. Mielczewski tworzył msze zarówno w formie polifonicznych utworów a *calleppa*, jak i wokalnych oraz wokально-instrumentalnych utworów koncertujących. Spośród koncertów kościelnych Mielczewskiego do najbardziej znanych należy motet *Veni Domine* na 2 sopran, bas i basso continuo. Utwór ten odzwierciedla podstawowe cechy stylu Mielczewskiego: dbałość o efektowność kompozycji, pełną blasku wirtuozerię partii wokalnych, dostojeństwo brzmienia i wyrazistą ekspresję wynikającą z wnikliwej interpretacji muzycznej tekstu słownego.

Biogram i spis kompozycji: www.culture.pl

Materiały nutowe:

Monumenta Musicae in Polonia

Marcin Mielczewski. Opera omnia I *Canzony instrumentalne*. Wyd. Zygmunt M. Szweykowski. Kraków-Warszawa 1986 Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Polskie Wydawnictwo Muzyczne

Marcin Mielczewski. Opera omnia II *Koncerty wokalnoinstrumentalne*, Wyd. Zygmunt M. Szweykowski. Kraków – Warszawa 1976 Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Polskie Wydawnictwo Muzyczne

[Marcin Mielczewski. Opera omnia III *Msze koncertujące*. Wyd. Zygmunt M. Szweykowski. Kraków – Warszawa 2003 Instytutu Polskiej Akademii Nauk, Musica Iagellonica](#)

Polskie Wydawnictwo Muzyczne ([księgarnia i materiały do wypożyczenia](#))

Pro Musica Camerata Edition, B. Przybyszewska – Jarmańska, W-wa 1996-99

[Biblioteka utworów chóralnych, Federacja Ceacilianum](#)

Juliusz Zarębski (1854-1885)

Juliusz Zarębski, urodzony w Żytomierzu w 1837 roku, odebrał gruntowną edukację w zakresie gry fortepianowej i kompozycji w kilku zagranicznych konserwatoriach. Pobierał lekcje m.in. u Franciszka Liszta, który niezwykle wysoko oceniał jego twórczość kompozytorską i umiejętności pianistyczne. Zarębski szybko dał się poznać jako koncertujący z sukcesami w całej Europie wirtuoz fortepianu. Grywał również na dwuklawiaturowym fortepianie paryskiej firmy braci Mangeot. Wskutek

podupadającego zdrowia w roku 1880 osiadł na stałe w Brukseli, gdzie zatrudniony jako profesor tamtejszego konserwatorium, poświęcił się wyłącznie kompozycji. Rozwijającą się karierę jednego z najwybitniejszych kompozytorów doby pochopinowskiej przerwała przedwczesna, spowodowana gruźlicą śmierć w 1885 roku.

Dorobek kompozytorski Zarębskiego obejmuje niewielką liczbę utworów przeznaczonych głównie na fortepian solo lub z towarzyszeniem orkiestry. Najbardziej znanym dziełem Zarębskiego jest dedykowany Lisztowi *Kwintet fortepianowy g-moll* – ostatni utwór kompozytora, ukończony 8 marca 1885 roku, kilka miesięcy przed śmiercią. Oryginalność brzmieniowa utworu oraz jego walory wirtuozowskie i wyrazowe każą upatrywać w nim najwybitniejsze dzieło kameralne polskiej muzyki XIX wieku.

W 150. rocznicę urodzin kompozytora ukazała się monografia Juliusza Zarębskiego - Ryszard Daniel Golianek – *Juliusz Zarębski. Człowiek – Muzyka – Kultura*, zawierająca szczegółową i gruntowną analizę artystycznej spuścizny i biografii twórcy, opartą na dogłębnych badaniach źródłowych: www.pwm.com

W 2002 roku nakładem wydawnictwa Rhythmos ukazał się katalog twórczości Juliusza Zarębskiego - R.D. Golianek, *Dzieła muzyczne Juliusza Zarębskiego, chronologiczny katalog tematyczny*, Rhythmos, Poznań 2002

Biogram i spis kompozycji: www.culture.pl

Materiały nutowe:

Polskie Wydawnictwo Muzyczne ([księgarnia i materiały do wypożyczenia](#))

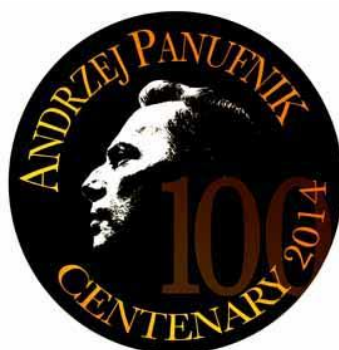
Wydawnictwo Eufonium www.eufonium.pl (w najbliższych planach wydawnictwa jest wydanie kolejnych dzieł Juliusza Zarębskiego, m. in *Les Roses et les Epines* na fortepian i *Reverie et Passion op. 5* na fortepian 4 ręce).

Wydawnictwo Rhythmos („Wielka fantazja” / „Grande Fantaisie” JZBO 11, „Utwór bez tytułu” / „Piece without Title” JZBO 14, „Polonaise triomphale” op. 11, Poznań: Rhythmos 2005)

Andrzej Panufnik (1914-1991)

Do roku 1954, w którym Andrzej Panufnik podjął decyzję o opuszczeniu kraju, w Polsce uznawany był za czołowego kompozytora i dyrygenta. Nieoczekiwana emigracja spowodowała nie tylko cenzuralny zakaz wykonywania jego utworów, ale także wymieniania nazwiska artysty we wszelkich publikacjach i środkach masowego przekazu. Przez dziesięciolecia twórczość jednego z najwybitniejszych polskich kompozytorów w kraju była więc praktycznie niedostępna. Po osiedleniu się w Anglii Panufnik zmuszony był od początku budować swoją pozycję artystyczną. Lata wyteżonej pracy i wielki talent przyniosły mu międzynarodowy sukces, szereg wyróżnień i nagród oraz nadanie tytułu szlacheckiego w 1991 roku. Pozycja Panufnika za granicą ugruntowała się już w latach 80-tych, czego dowodziły zamówienia na jego kompozycje płynące ze strony czołowych orkiestr i festiwali muzycznych na świecie. Po odwołaniu zakazu wykonywania dzieł Panufnika (1977) w Polsce jego muzyka z trudem torowała sobie drogę na sale koncertowe. Sytuacja zaczęła się zmieniać od lat 90. tych. Przyjazd Panufnika na Festiwal Warszawska Jesień 1990 [po 36 latach nieobecności w kraju], podczas którego wykonano 11 jego utworów, polskie wydanie autobiografii kompozytora *Panufnik o sobie* [Niezależna Oficyna Wydawnicza Warszawa 1990], książki Tadeusza Kaczyńskiego *Andrzej Panufnik i jego muzyka* [Wydawnictwo Naukowe PWM, Warszawa 1994] oraz pierwszej źródłowej monografii życia i twórczości kompozytora *Panufnik* Beaty Bolesławskiej [[PWM, 2001](#)] przyczyniły się do wzrostu zainteresowania spuścizną tego oryginalnego twórcy. W 2014 roku obchodzić będziemy 100-lecie urodzin kompozytora.

Biogram i spis kompozycji: www.culture.pl

Materiały nutowe:

Utwory skomponowane do 1954 zostały wydane przez PWM (są obecnie niedostępne). Wydawcą wszystkich kompozycji późniejszych lub nowych wersji utworów sprzed 1954 roku jest brytyjskie wydawnictwo Boosey & Hawkes, reprezentowane w Polsce przez PWM.

Katalog utworów Panufnika B & H: www.boosey.com

Opracowanie: **Instytut Muzyki i Tańca**

Zdjęcia: **Małgorzata Kosińska**